

Posudek oponentky diplomové práce

Název diplomové práce: *Trendové věci v dospívání aneb materializace prestiže?*

Autorka diplomové práce: Martina Meierová

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Oponentka diplomové práce: Mgr. Markéta Levínská, Ph.D.

Diplomová práce se zabývá vlivem trendových věcí na prestiž ve skupině žáků v deváté třídě. Práce je rozdělena na teoretickou (39 str. včetně úvodu) a praktickou část (50 str., včetně závěru a literatury). Celkový rozsah práce je 86 stran, přílohy činí dalších 37 stran. Rozsahem a strukturou práce odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci.

Použitá literatura odpovídá tématu, je citována správně a studentka používá i literaturu zahraniční, cizojazyčnou. Poněkud mne zarazí množství používaných slovníků pro objasňování pojmů. **Nabízí se otázka, zda studentka nenašla k daným tématům další, odpovídající zdroje v podobě článků, monografií apod.?**

Obsahově se v teoretické části podrobně zabývá otázkou trendových věcí, módních věcí, prestiží, sociálním statusem a rolí. Věnuje se problematice adolescence a dospívání dle Stephensona, který se zaměřuje na problematiku dnešní mládeže, v návaznosti na kulturní hodnoty a jejich proměnu. Dále rozebírá materialismus z hlediska Rendla a Škaloudové, Chaplina a John, Bariekzahyové.

Vyzdvihněme skutečnost, že studentka zpracovává výzkumy, které proběhly na katedře psychologie (Bittnerová, Doubek, Rybová-Levínská, Rendl, Škaloudová) a pracuje s nimi i v empirické části. Pokračování ve výzkumu v duchu katedry a komparaci výsledků považuji za pozitivní přístup. Současně je teoretická část více deskriptivní než kritická. V diplomové práci by se slušelo více výsledky problematizovat a kriticky nad nimi uvažovat, případně srovnávat výsledky a teorie různých autorů.

Empirická část zkoumá jednu pražskou devátou třídu. Studentka využívá několik metod. Pomocí SO-RA-Du, zjišťuje rozčlenění třídy do dílčích skupinek, kvantitativní šetření doplňuje pozorováním a polostrukturovanými rozhovory. Metodologie je v práci podrobně popsána.

Empirická část se zabývá složením a strukturou skupiny; je zaměřena i na její dynamiku. Studentka provedla dvě měření s tříměsíčním odstupem. Výsledky podrobně popsala s použitím čtvercového sociogramu a grafu porovnávající vliv a sympatie. Z tohoto šetření mne zajímá postava Elišky, která není příliš zmiňována, avšak patří mezi nejsympatičtější postavy třídy. **Eliška je členkou střední skupiny. Proč je sympatičtější než vlivní členové?**

Studentka se zabývá hodnotovým systémem, shledává, že třída není tak materialistická, jak vypadá. **Zajímalo by mne, zda ví, co si žáci představují pod otázkou „Být ve svém životě úspěšný“.**

Samotných pozorování by bylo dobré provést více, nicméně i tak studentka zachytila plno inspirativních momentů, které se týkají manipulací s osobními věcmi a získávání prestiže. Zajímavé je, jak studentka rozděluje využití věci: buď může věc sloužit k účelu běžného používání nebo k navázání kontaktu nebo být prostředkem, prostřednictvím něhož se soutěží a získává společenská prestiž. Dále dodává „Některé uvedené věci mohou navíc sloužit k zlepšení vzhledu (pěkné oblečení, doplňky, vůně).“ Nezdá se mi, že by to byla kategorie navíc. Úzce to souvisí s tím, co studentka považuje za

vzhled. Pojímáme-li vzhled jako image, tak i mobilní telefon ji posiluje a vyzdvihuje. A zda tak funguje, zda se jedná o posílení, to souvisí s tím, zda druzí potvrdí, že jde o zlepšení, s čímž může a nemusí být spjata prestiž. Stejně tak vůně. Vůně sama o sobě, pokud se o ní nemluví, ve skupině příliš neznamena (mimo výrazně silné a záporné pachy). Jde o to demonstrovat, o jakou vůni jde, o typ, značku. Pokud nikdo nereaguje „hezky voníš“ apod., je potřeba okázalejšího používání. Dále chci podotknout, že cokoli si obléknu, jakýkoli doplněk si vezmu, tak dochází ke komunikaci, prestiž mohu a nemusím získat na základě toho, že věc je trendy, módní. Výsledné společenské postavení souvisí s již společenským umístěním a určitými sociálními dovednostmi; samotné vlastnictví je nedostačující.

Zastavme se u vyjádření Radky (s. 80), ohledně napodobování druhých a jejich stylu, která uvedla, že „napodobuje“, a dle sociometrie se umístila spíše na okraji společnosti. Možná uvedený výrok lze interpretovat, z hlediska její sociální nezdatnosti; principem zapadnout do skupiny a působit výjimečně je přeci „v žádném případě nepřiznat napodobování“. **Může na tuto myšlenku studentka reagovat?**

V závěrech studentka uvádí, jak se projevují žáci na vrcholu žebříčku a jak ti žáci na spodních příčkách společnosti. **Zajímalo by mne, zda tak o sobě vzájemně mluví či je tak vidí ona? Trochu postrádám pohled těch „neprestížních“.**

Celkově se domnívám, že studentka práci provedla s velkým nasazením, oceňuji, že provázala kvantitativní a kvalitativní metodologie. Kvantitativní metodologie jí byla oporou pro interpretaci výsledků pozorování a rozhovorů. Studentka dostala nárokům na diplomovou práci, kterou lze vnímat jako ucelenou, teoretická část byla propojena s empirií. I přes uvedené výtky a otázky, které jsou v textu, hodnotím práci velice kladně.